

ΤΑ ΑΙΤΙΑ, ΤΑ ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΟΛΟΓΙΑΣ (του Γιάννη Ζήση)

✘ Α' Μέρος

Τα αίτια της πολιτικής γενικολογίας

Ένα από τα πιο παθολογικά ζητήματα της πολιτικής και της ιστορικής εξέλιξης είναι το πρόβλημα της πολιτικής γενικολογίας. Το πρόβλημα αυτό είναι αποτέλεσμα της διασύνδεσης του στελεχιακού δυναμικού της πολιτικής, των μέσων επικοινωνίας που λειτουργούν διαμεσολαβητικά, της πολιτικής και της επικοινωνιακής συνείδησης του κοινού. Επίσης, απηχείται κίνητρα αλλά και τον συνδυασμό κινήτρων και τακτικών από την πλευρά της πολιτικής ηγεσίας ή των πολιτικών ηγεσιών, με την έννοια ότι η πολιτική γενικολογία είναι πολυκομματικό και διακομματικό φαινόμενο.

Στα αίτια συμπεριλαμβάνουμε:

1) **Τα όρια του πολιτικού στελεχιακού δυναμικού σαν συνείδηση** και σαν δυνατότητα πολιτικής συνείδησης, σαν ικανότητα θεωρητικής κατανόησης και ιδεολογικής κριτικής καθώς και ηθικής εντιμότητας. Αυτή, βέβαια, η δυναμική των πολιτικών υποκειμένων διαμορφώνεται σε μια σχέση αμφίδρομη τόσο από τη σταδιακή έκπτωση της πολιτικής ισχύος και των πολιτικών θεσμών έναντι των οικονομικών παραγόντων όσο και από τη διαμεσολαβητική δυναμική των μέσων επικοινωνίας.

2) **Τις πολιτισμικές συνθήκες** που αποτελούν δεσμευτικό παράγοντα και συνδέονται με το κοινό. Σε αυτές τις συνθήκες συνεργούν τα μέσα ενημέρωσης, θρησκευτικοί παράγοντες, παράγοντες του αθλητικού τομέα και γενικότερα η ελίτ των ονομάτων ή η νομενκλατούρα της επωνυμίας. Δηλαδή, ένας από

τους παράγοντες διαμόρφωσης του πολιτικού λόγου είναι η ουσιαστική μόρφωση και η **πολιτική βιωματική του κοινού**, το οποίο εγκλωβίζεται στο πλαίσιο της κοινωνίας του θεάματος, στη μαζικότητα, στους όρους της κομματοκρατίας κλπ. Γενικά, οι πολιτισμικές συνθήκες απηχούν το ουσιαστικό μορφωτικό και βιωματικό δυναμικό της κοινής γνώμης και του λαού, της μαζικότητας – και εδώ ακριβώς λειτουργούν οι επιλογές του πεδίου της δημαγωγίας και παραπέμπουμε στη διαχρονικότητα αυτού του φαινομένου.

3) **Τον θεμελιώδη διχασμό και τη θεμελιώδη ενσωμάτωση** της πολιτικής στη διαχείριση των οικονομικών συμφερόντων. Αυτά τα συμφέροντα προσδιορίζουν τα όρια κίνησης του πολιτικού δυναμικού, των πολιτικών κομμάτων και του πολιτικού προγράμματος.

4) **Τη διαμεσολάβηση της πολιτικής επικοινωνίας** μέσα στις συνθήκες κλίμακας της επικοινωνίας, με τη χρήση όλων των διαθέσιμων επικοινωνιακών «εργαλείων» από κατευθυντικές δημοσκοπήσεις και διαμεσολαβήσεις σύμφωνα με κανόνες που συνδέονται με το πολιτικό marketing. Αυτή η διαμεσολάβηση στην πολιτική επικοινωνία υποκαθιστά την κριτική δυνατότητα και την αποφασιστικότητα του κοινού.

5) **Το ότι μέρος του πολιτικού λόγου διαμορφώνεται στο ακαδημαϊκό ιδεολογικό πεδίο** και, συνεπώς, η πολιτική στενότητα του λόγου απηχεί και την ανάλογη στενότητα του ακαδημαϊκού γνωστικού θεωρητικού πεδίου.

Όταν υπάρχει βέβαια αυτή η περιοριστική δυναμική, είναι προφανές ότι ο πολιτικός λόγος πρέπει να εξυπηρετήσει ταυτόχρονα δύο αντίθετους στόχους: αφ' ενός μεν τη μαζική πολιτική αγορά ιδεολογικά-επικοινωνιακά και αφ' ετέρου τη διαπλοκή, τη διαχείριση ισχυρών συμφερόντων και τη διασύνδεση με ελίτ εξωθεσμικής ισχύος. Σε αυτή την περίπτωση είναι αναγκαστική μια στρατηγική λόγου που καλείται να λειτουργήσει από το ένα μέρος ιδεολογηματικά, χωρίς όμως να έχει ουσιαστικό προγραμματικό αντίκρουσμα, και από το άλλο μέρος στα πλαίσια

μιας ασάφειας προεσκεμμένης και ηθελημένης, με ορίζοντα τόσο τις αδυναμίες της ενδοτικότητας των θεσμών στην ισχύ των συμφερόντων και στον ολοκληρωτισμό τους όσο και το διαμεσολαβητικό πεδίο που είναι το πεδίο της επικοινωνίας.

Συνεπώς, σε αυτό το σημείο διαμορφώνεται μια θεμελιώδης δυναμική η οποία λειτουργεί καταλυτικά, συνεκτικά, ως αυτοσυντήρηση ηγετική, ως αυτοσυντήρηση της πολιτικής υπεραξίας και νομενκλατούρας, με τη διασύνδεση της σε διατεταγμένους ρόλους με τα οικονομικά συμφέροντα και με τις ειδωλοποιήσεις της ισχύος.

Έτσι, ο πολιτικός λόγος μπορεί να δεσμευτεί και να είναι υποχρεωμένος, τελικά, να αποφύγει την ουσιαστικότητα και την αναζήτηση προγραμματικών ριζικών-διαρθρωτικών λύσεων, δηλαδή να αποφύγει την αναφορά του στο συγκεκριμένο και εμπράγματο.

Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας

Πρώτη δημοσίευση: 06 Ιουνίου 2015

(solon.org.gr)